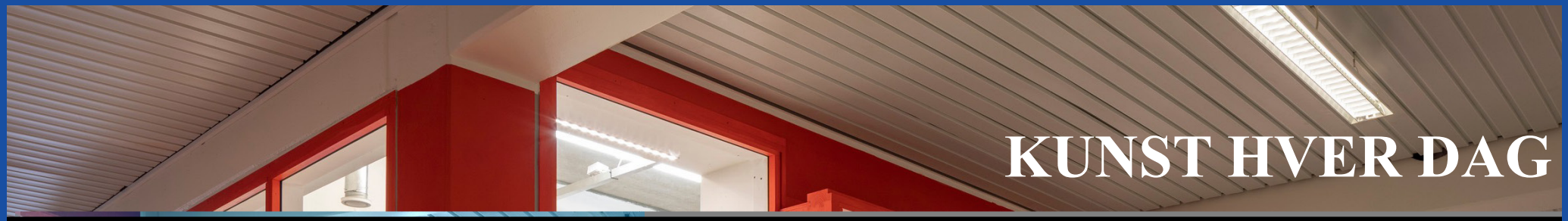

KUNST HVER DAG

Vision
Kunststrategi
Handleplan

Hvalsø Skole 2026 - 2030

Indhold

1. Forord
2. Baggrund
3. Hvad taler vi om, når vi taler om kunst ?
4. Vision
5. Temaer
6. Principper for organisering og beslutninger
7. Fokusområder
8. Handlingsplan
9. Process for kunstprojekter
10. Inspiration

Forsidefoto
Den Røde Boks (2018)
Torgny Wilcke

Torgny Wilcke
Credit: Anders Sune Berg

Olga
Bast/raffia syret på lærredsstof. Overdelen er i silkeorganza
str. 38 Kjole fra SS16 kollektion
Nicholas Nybro

En del af *Den Røde Boks* (2018) Grå Skole
Udlånt af Statens Kunstfond.

2. Baggrund

Hvalsø Skole, en del af Hvalsø by

Hvalsø Skole er mere end en skolebygning. Den er et lokalt samlingssted og et fælles omdrejningspunkt for mange familier i Hvalsø og de omkringliggende landsbyer, ikke kun i skoletiden, men som et sted hvor byen mødes. Med en historie, der går tilbage til 1888, har skolen gennem mere end et århundrede været en del af byens udvikling og identitet. I dag er skolen i vækst med ca. 730 elever fra 0.-9. klasse.

Den røde skolebygning fra 1888, Rød Skole, opført i klassiske røde mursten, repræsenterer skolens historiske forankring, og rummer i dag også bibliotek, arkiv og kulturhus. Den Grå Skole støbt i beton fra 1988 og den helt nye afdeling, Ny Skole, tilfører endnu et lag til historien - en historie, hvor de tre dele sammen udgør fremtidens skole.

Skolens udearealer er en væsentlig ressource. De store grønne områder bruges allerede aktivt til leg, bevægelse og undervisning.

Kunst hver dag

Igennen mange år har arbejdet med kunst været båret af individuelle initiativer, og udsmykningen indenfor primært været elevproduktioner.

I 2017 ansøgte Hvalsø Skole om at indgå i Statens Kunstfonds udlånsordning. Resultatet blev endnu bedre end forespørgslen. Billedkunstner Torgny Wilcke skabte værket *Den Røde Boks*, hvor der ingår mere end 26 værker af samtids-kunstnere i en kurateret udstilling, en revitalisering af indgangen på Grå Skole samt et nyt indgangsparti til skolen.

Den Røde Boks rummer iøvrigt den største udstilling af samtidskunst i Lejre Kommune.

Øverst venstre Grå Skole indgang
Midt venstre Ny skole
Midt venstre Rød Skole første sal
Nederst venstre Grå Skole

Øverst højre Grå Skole gårdhave
Midt venstre Rød Skole
Nedest højre Rød Skole skolegård

I efteråret 2025 blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af forældre og en repræsentant fra ledelsen, for på den måde at forsøge at etablere en måde at arbejde strategisk med kunsten på.

Et større samlende greb og flere mindre

Igennem mange år har det store ønske været at forbinde skolens ydre gennem et større kunstnerisk greb. Således at skolen fremstår som *et* samlet sted

Hovedprojektet strækker sig fra ankomsten på Skolevej ved hallen på venstre hånd forbi det røde skur, Biblioteksshaven, biblioteket, Lokalhistorisk Arkiv, på facaderne og belægning i skolegården i Rød Skole, forbi træningsområde og cykelparkering, på facaden af Rød Skole. På højre side er der parkeringspladser, og flere parkeringspladser, indtil man møder Grå Skoles facade og til slut stien, der løber ud til Horseager.

Den fremtidige kunstneriske opgave skal både samle de forskellige knopskydninger og skabe en tydelig sammenhæng, hvor de enkelte bygninger både ude og indefra understøtter hinanden og tilsammen danner ramme om et stærkt læringsmiljø, således at elever møder kunst som en naturlig del af hverdagen og som en katalysator for byen.

Derudover er ambitionen, at flere områder på skolen skal indgå i kunstneriske tiltag og processer, som nærmere beskrives i afsnit 4 Vision.

Fra indvielsen af *Den Røde Boks* (2018)
Eleverne introduceres til værkerne

Foto: Anders Sune Berg

3. Hvad taler vi om, når vi taler om kunst ?

I dag rummer kunsten flere udtryksformer end tidligere. Der er maleri, skulptur, installationer (incl.lyd, lys, video), performance og disse forskellige genrer mixer og skaber nye udtryk. Nedenstående er en kort introduktion til nogle greb, som vi ønsker at arbejde med. Fælles for den kunst vi arbejder med er, at den skal være tankevækkende, provokerende, understøttende, humoristisk, overraskende snarerende end udsmykkende.

Stedsspecifik kunst

Stedsspecifikke kunst er værker, der er skabt til bestemte steder. Værkerne kan bygningsintegrerede eller de kan tilføjes senere efter afslutning af byggeriet. Kunst kan blive en aktiv medspiller, der understøtter og tilfører stedet identitet. Det stedsspecifikke værk går i tæt dialog med sine omgivelser og er uløseligt knyttet til den kontekst, det er skabt til.

Det stedsspecifikke værk kan udformes i selve arkitekturen, for på den måde at skabe en tydelig sammenhæng mellem forskellige områder, eller understøtte sociale bevægelser gennem ude- og inderum.

I nogle værker tager den stedsspecifkke kunst udgangspunkt hos brugerne, hvorpå de blive aktive medspillere i den kreative process.

Et ekstempel kunne være ” Mal din Skole ” projektet, hvor en gruppe elever fra alle klassetrin, var med til at male væggen i Klynge Vest. Eleverne var med at skitse, strege op og male, og fik således en stor medindflydelse over det endelige værk.

Mal din skole (2026)
Kunstnerne Sylvester Rishøj og Nadim T. Alawi har sammen med skolens elever og lærere lavet skitser, tegnet op og malet på væggene ved Klynge Vest og Nord. Murmaleriet er inspireret af bogforsider.

Permanent udsmykning.

Midlertidig kunst- fysisk eller performativ

Derudover findes der midlertidige kunstværker, som kan have en fysisk form eller være performative. Disse værker eksisterer/ udstilles kun i en begrænset periode og lægger ofte vægt på oplevelsen, processen eller publikums deltagelse frem for et varigt fysisk objekt.

Mange kunstnere arbejder på tværs af genrer og medier. De kombinerer forskellige materialer, teknikker og kunstneriske udtryksformer, hvilket giver mulighed for at skabe værker, der udfordrer traditionelle opfattelser af, hvad kunst er, og hvordan den kan opleves. Kunst kan være en readymade eller en social begivehed, således vil vi gerne udfordre vores blik på de mere traditionelle kunstværker og skaber mulighed for at sprænge de velkendte rammer.

Midliertidig kunst kan også skabes i forløb med eleverne i forbindelse med undervisningen.

I forlængelse af dette opfordrer mange værker beskueren til at være en aktiv del af værker. Et eksempel kunne være billedkunstneren Tove Storch's skulptur *Slumping*, en gigantisk sæbe (Roskilde Festival 2025). Her blev skulpturen formet af de mange gæsters berøringer. Således kan afstanden mellem værk og beskuer ændres og på den måde får mødet nye formater og former.

Som en del af udsmykningen *Den Røde Boks* revitaliserede billedkunstner Torgny Wilcke indgangen på Grå Skole med vindue for at åbne indgangen op samt en bænk og lampe. Disse værker er skabt specifik til dette rum igennem indledende samtaler med elever og lærere.

Permanent udsmykning.

4. Vision

På Hvalsø Skole har vi en ambition om at skabe en skole, der vokser med byen og med de børn, der hver dag fylder den med liv. Vi ønsker at skabe en sammenhængende skole, der med afsæt i sin historie peger fremad.
På vores skole ser vi kunst som en vigtig del af elevernes hverdag. Kunst skaber engagement og dialog, og giver inspiration til både elever og ansatte til at forstå sig selv, hinanden og den verden, de er en del af. Vi ønsker at integrere kunst i skolens fysiske rammer, undervisning og fællesskaber, så den bliver en naturlig og meningsfuld del af skoledagen.

Kunst hver dag

En af grundtankerne i visionen er, at kunst, arkitektur og design bliver en naturlig del af skolens hverdag. Vi ønsker, at børnene møder kunst af høj faglig kvalitet i det daglige og oplever, hvordan farver, former, materialer og forskellige kunstneriske udtryk kan åbne nye måder at forstå og opleve verden på. Gennem inspirerende miljøer, forskellige materialer og synlige kreative processer ønsker vi at skabe en skole, hvor eleverne føler ejerskab, nysgerrighed og stolthed i forhold til deres omgivelser.

Sammenhæng - fremtidens skole

Vi ønsker, at alle, der kommer forbi Hvalsø Skole, kan se, at skolens mange bygninger udgør en helhed, ligesom at denne helhed kan smitte af i byrummet. En slagsstrålevirkning. Derfor er det også en prioritet at sætte et større projekt igang, og at dette kan være med til at skabe sammenhæng.
Det drejer sig om området fra hallen forbi kulturhuset, Rød skole og den Grå Skole, facaderne, belægningen og de grønne områder fra Skolevej til Horseager.

Målet er at skabe et sted, hvor kreativitet, æstetik og skaberkraft er en naturlig del af skolens identitet. Kunst skal være noget, man oplever, arbejder med og lever i – ikke blot noget, man ser på.

Hvalsø Skole

Skolens område. De gule bygninger markerer skolens bygninger, de grå zoner belægning og parkeringszone. Det fremhævede grønne område er skolens udearealer.

5. Temaer

Kunst og natur

Hvalsø Skole ligger som en del af et større grønt område, med mindre skovarealer, samt Skolesøen og en mindre mose også indgår.
Hvalsø ligger desuden på kanten af Skjoldungerlandet og islandskabets unikke særpræg.
Naturen er en del af dagligdagen, eleverne kommer i skoven, både i faglige forbindelser men også i forbindelse med mere sociale sammenhæng. Vi prioriterer at arbejdet med emner som biodiversitet, bæredygtighed og klima.

Som mennesker er vi en del af naturen og i en tid, hvor naturen er under pres og vores levevilkår ændrer sig, ønsker vi endvidere at sætte fokus på bæredygtige materialer og løsninger i etableringsfaserne, samt at værkerne når de står færdige kan skabe diskussion og (for)undring over vores fælles verden.

Kunst og fælles skaberkraft

Fælles skaberkraft kan ses i det nære, at vi alle bidrager med noget til fælles skabet, i klassen eller på tværs af årgangene.

I Lejre kommune er der 49 landsbyer, og der er en særlig tradition for samvær og fællesskaber i de enkelte byer, men også på tværs gennem kommunen, eller når der åbnes op for større fælles arrangementer som Hvalsø Kulturnat eller Lejre Høstfestival.

Vi ønsker at styrke fællesskabet - både internt på skolen men også ved at række ud i lokalsamfundet og på den måde binde fællesskabet og den fælles skaberkraft sammen.

Her kunne det være oplagt at se på mødesteder på forskellige måder, således at kunst skaber plads/pladser til at mødes på. Lejre Kommune rummer flere skoler og institutioner, men det kunne også være værker, der etableres på nye uventede steder.

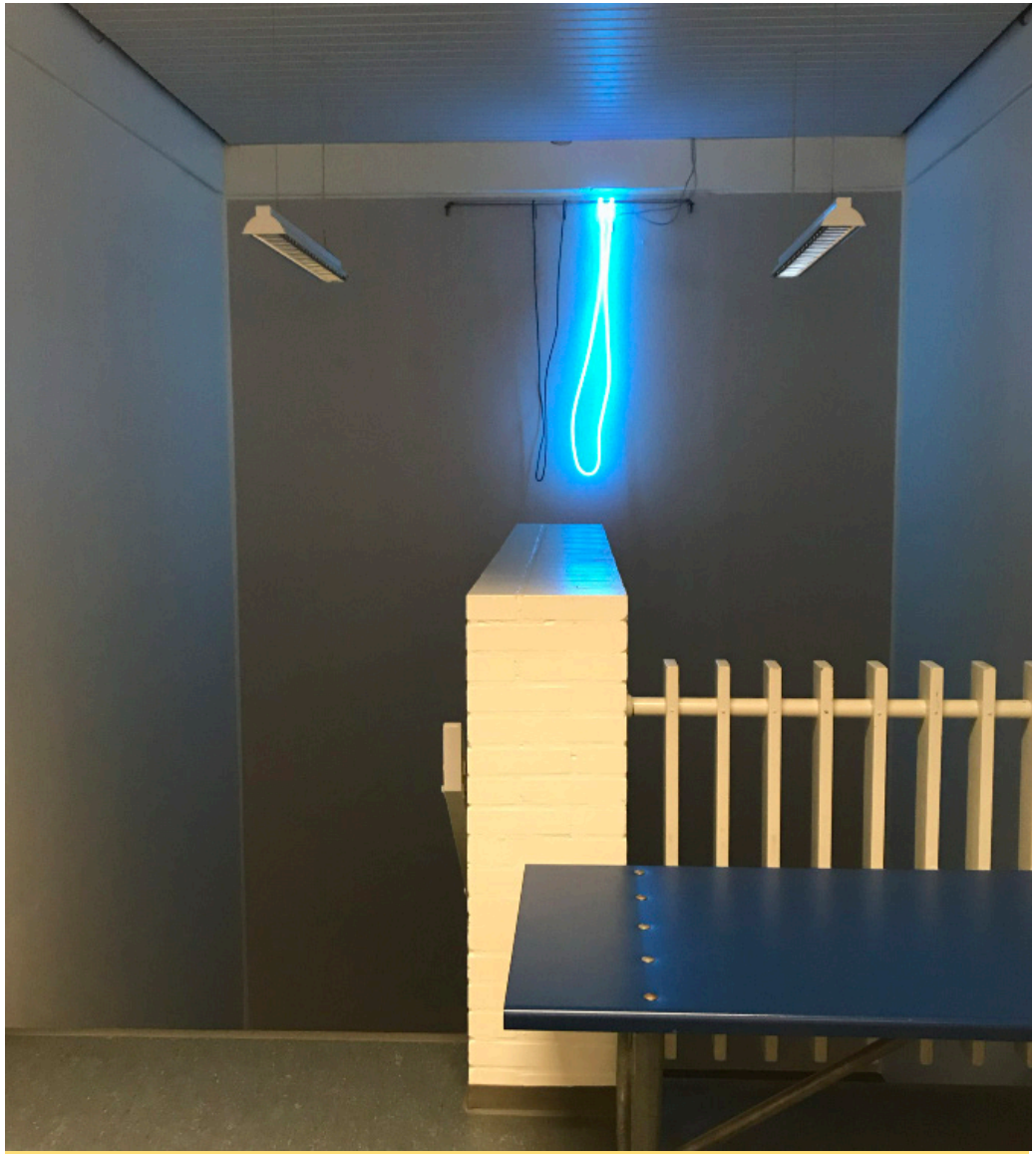

LOHN (2017)
136 cm x 120 cm x 14 cm
Neon lys, stål og converter
Gun Gordillo

Det blå genskin er det første, man møder, når man nærmer sig væggen, der fører ned i kælderen.
Udlånt af Statens Kunstfond.

6. Arbejdsområder

Oprettelse af Kunstråd

Som det første oprettes et Kunstråd, som kan rådgive omkring kunstfaglige spørgsmål. Se afsnit 8.

Ansvar: Skoleledelse

Økonomisk prioritering

Kunst indarbejdes i skolens økonomiske planlægning og tænkes ind fra opstarten af bygge-, renoverings- og udviklingsprojekter. Lejre Kommune/ skoleledelsen afsætter midler til kunstprojekter, når budgetterne udarbejdes, og undersøger muligheder for ekstern finansiering gennem fonde, puljer og samarbejdspartnere.

Ansvar: Skoleledelse i samarbejde med Kunstråd/ projektleder

Udføres gennem: Årlig budgetlægning, prioritering af kunstmidler, fondsansøgninger og økonomisk opfølgning på projekter.

Kunst som del af læringsmiljøet

Ved planlægning af nye læringsrum, renoveringer og indretning vurderer skoleledelsen og Kunstrådet, hvordan kunst kan understøtte elevernes læring, trivsel og kreativitet, og hvilke projekter, der med fordel kan igangsættes.
Lærere inddrager kunstværker og kunstneriske processer i undervisningen, hvor det er relevant, og skolens fællesarealer anvendes som steder, hvor elever møder kunst i deres daglige skoleliv. Elever indrages for så vidt muligt aktivt fra idéfase til færdigt resultat.

Ansvar: Skoleledelse, lærere og Kunstråd.

Udføres gennem: Planlægning af kunst i læringsmiljøer, undervisningsforløb med kunst og løbende vurdering af skolens fysiske rammer.

Placeringen af *Den Røde Boks* er udvalgt i samarbejde med skolen. Ønsket var at åbne op for biblioteket, så det fik en stærk visuel profil. Torgny Wilcke udformede en gigantisk vitrine med plads til mange forskellige værker. I den ene ende inviterer åbne hylder på elevproducerede kreative arbejder, ligesom at podierne foran bruges som udstillingsplads. Værkerne der udstilles er udlånt fra Statens kunstfond over en 10- årig periode.

Fokus på børn og unges dannelse

Kunst bruges som en mulighed for at arbejde med identitet, fællesskab, demokrati og forståelse for andre menneskers erfaringer.
Eleverne inddrages for så vidt muligt aktivt i kunstprojekter fra idéfase til færdigt resultat. Inddragelsen sker gennem elevdialoger, workshops, undervisningsforløb og mulighed for at komme med forslag til temaer, placeringer eller udformning. Elevernes perspektiver bruges til at skabe kunst, der opleves relevant og meningsfuld.

Ansvar: Projektansvarlig, Skoleledelse, lærere og kunstråd, samarbejdspartnere. lærere og kunstner i samarbejde med elever.

Udføres gennem: tværfaglige undervisningsforløb og dialog om kunstens betydning. Elevworkshops, klassesamtaler, kreative processer og evaluering.

Partnerskaber og eksternt samarbejde

Skolen opbygger relationer til professionelle kunstnere, museer, kulturinstitutioner og andre relevante samarbejdspartnere. Mulige partnerskaber lokalt kunne være bl.a. Museet for Samtidskunst og/ eller Roskilde Museum

Ansvar: Skoleledelse og projektansvarlig, Kunstråd.

Udføres gennem: kontakt samarbejdspartnere, indgåelse af aftaler, planlægning af forløb og evaluering af samarbejder.

Formidling og synlighed

Skolens kunstprojekter formidles aktivt, så elever, medarbejdere, forældre og lokalsamfund får indsigt i kunstens betydning for skolens miljø. Formidlingen sker både under processen og efter afslutning af projekterne.

Ansvar: Projektansvarlig, kommunikationsansvarlig og skolens medarbejdere samt samarbejdspartnere.
Udføres gennem: Udstillinger, ferniseringer, elevpræsentationer, skolens digitale platforme, nyhedsbreve og arrangementer, hvor kunstprojekter præsenteres.

Uden titel (1983)
Ib Brasche
5 x 34 x 25 cm
træ, ler og papir
En del af *Den Røde Boks*. Udlånt af Statens Kunstfond.

7. Principper for organisering og beslutninger

For at sikre at nye kunstprojekter kan realiseres skal arbejdet foregå ud fra nedenstående principper:

Udvælgelse af kunstprojekter

Alle forslag til kunstprojekter vurderes af skolens kunstråd, som ser på projektets kunstneriske kvalitet, pædagogiske relevans, sikkerhed, holdbarhed og sammenhæng med skolens værdier og fysiske rammer.

Kunstrådet giver en faglig anbefaling til skoleledelsen, som træffer den endelige beslutning.

Beslutningskompetence

Skoleledelsen har det overordnede ansvar for alle kunstprojekter på skolen. Beslutninger træffes på baggrund af kunstrådets anbefalinger og i dialog med relevante medarbejdere, elever og eventuelt skolebestyrelsen. Ved større eller komplekse projekter kan der desuden indhentes ekstern rådgivning.

Projektledelse

Når et kunstprojekt er godkendt, udpeger skoleledelsen en projektansvarlig. Projektlederen koordinerer samarbejdet mellem kunstneren,kunstrådet, skolens medarbejdere, kommunen og øvrige aktuelle samarbejdspartnere, samt holder kunstrådet orienteret. Projektlederen har ansvar for tidsplan, økonomi, kommunikation og den praktiske gennemførelse.

Projektlederen sikrer at Kunstrådet klædes på til arbejdet gennem workshops og præsentationer i forbindelse med møder/ kunstfaglige besøg osv.

Evaluering

Efter projektets afslutning evaluerer Kunstrådet og skoleledelsen forløbet med henblik på at udvikle og kvalificere kommende kunstprojekter.

Både værkerne i *Den Røde Boks* og Wilckes egne værker tager udgangspunkt i hverdagsmaterialer. De fleste danske børn er vant til at færdes på skoler, hvor beton, lysstofrør og linoleum udgør en betydelig del af den fysiske indretning af stedet. Men på Hvalsø skole er disse oversete materialer blevet til kunst, som er med til at gøre skolen til noget særligt.
Permanent udsmykning.

8. Handlingsplan

Handlingsplanen for omsættelse kunststrategiens vision og fokusområder til konkrete indsatser og handlinger.

Oprettelse af kunstråd

Skolens kunstråd er et rådgivende udvalg, der skal sikre kunstnerisk kvalitet og sammenhæng mellem kunst, læring og skolens værdier. Skoleledelsen har den endelige beslutningskompetence.

Udvælgelse af medlemmer

Skoleledelsen nedsætter Kunstråd. Medlemmer udpeges på baggrund af deres kompetencer, erfaring og interesse for kunst.

Kunstrådet består af 6-9 medlemmer:
- en repræsentant fra skoleledelsen
- en lærer med kunstfaglige kompetencer (billedkunst/ håndværk og design),
- en professionel kunstner / kunstfaglig konsulent
- 1- 2 elevrepræsentanter
- En forældrerepræsentant
- En repræsentant fra skolebestyrelsen

Projektleder kan være den samme som kunstfaglige konsulent
Ved behov kan kunstrådet suppleres med en ekstern specialist.

Opgaver:
- vurderer forslag til kunstprojekter ud fra kunstnerisk kvalitet, pædagogisk relevans, sikkerhed og holdbarhed
- rådgiver om valg af kunstnere, placering og materialer
- sikrer, at kunstprojekter understøtter skolens læringsmiljø og identitet
- evaluerer gennemførte projekter, så fremtidige projekter kvalificeres.

Kunstrådet mødes som udgangspunkt 2–4 gange årligt samt efter behov i forbindelse med større projekter.

Medlemmer udpeges for en periode på 2 år med mulighed for genudpegning, så der sikres både kontinuitet og løbende fornyelse i boardets arbejde.

BLUE LEGGED BOWL (2016)
45 x 30 x 30 cm
Stentøj og glasur
Christina Schou Christensen
En del af *Den Røde Boks*. Udlånt af Statens Kunstfond.

9. Process for kunstprojekter

Trin 1: Rammesætning
Projektets formål, målgruppe, økonomi, tidsplan og pædagogiske sammenhæng fastlægges.
Skoleledelse, projektansvarlig og advisory board sikrer fælles retning.

Trin 2: Definition af kunstopgaven
Den kunstneriske opgave beskrives med fokus på sted, målgruppe, tema, rammer og ønsket sammenhæng med skolens værdier og læringsmiljø.

Trin 3: Kunstnervalg og skitsefase
Kunstner udvælges ud fra kunstnerisk kvalitet og projektets relevans. Skitseforslag udvikles i dialog med skolen og kan inddrage elever og medarbejdere.

Trin 4: Kontrakt og projektering
Der indgås aftale med kunstneren, og projektet planlægges med fokus på økonomi, sikkerhed, drift, materialer og anvendelse i skolens hverdag.

Trin 5: Realisering
Kunstværket udføres og integreres i skolens rammer med løbende koordinering og kvalitetssikring.

Trin 6: Formidling og evaluering
Projektet præsenteres for skolens fællesskab, og processen evalueres med henblik på læring og udvikling af fremtidige kunstprojekter.

I vandreudstillingen *Alkymistens Laboratorium* skabte billedkunstneren Cecilia Westerberg et stort farvebibliotek med pigmenter. Idag er *Farvebiblioteket* (2006) permanent placeret på ende væggen i PPR, Grå Skole.

Permanent udsmykning.

10. Inspiration

Silas Inoue, Kalundborg Gymnasium & HF, 2025

På Kalundborg Gymnasium og HF arbejder man med kunst, som en del af elevernes læring. Her møder elever møder kunst på nært hold. Gennem skolens kunstsamling får de mulighed for at opleve originale værker fysisk i rummet. Silas Inoue kredser om livets kredsløb og forbindelserne mellem menneske, natur og teknologi i sine værker.

Silas Inoue (f.1981) uddannet i visuel kommunikation fra Det Kongelige Akademi – Design

Foto: Malle Madsen

Hannah Toticki, *Vidunderlige Verden,* H. C. Andersen Skolen, Odense, 2025.

Produceret hos Per Hebsgaard på Præstø, med mundblæst glas fra Frankrig og Tyskland. Inspireret af Karin Michaëlis' litterære univers, hvor farvet glas indgår i flere romaner.

Hannah Toticki (f. 1984) er billedkunstner, uddannet ved Det Kgl. Danske Kunstakademi i 2016 og lektor ved Det Danske Kunstakademi.

Foto: I DO ART Agency

FOS, *Aur(0)a,* Vestfyns Gymnasium, Glamsbjerg, 2019

Produceret af en lokal murermester og Tommerup Keramiske Værksted.

Et omfattende, labyrintisk ruinkompleks med murforløb, porte, flise- og græsgange, en kæmpe kop samt et nyetableret og helt særegent busstoppested.

Ruinen som form har en særlig funktion: Steder knytter sig til fortiden. Ved at skabe en ruin, kan man skabe en anden fortid, en anden forhistorie.

FOS (f.1971) uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi 1999.

Foto: Anders Sune Berg

Astrid Marie Christiansen, gulv, Bakkegaardsskolen, Esbjerg, 2019

"Min første tanke var, at det skal ligne et gulv og ikke et maleri. Det skal være muligt at indrette rummet og færdes uden konstant at blive konfronteret med gulvet."

Et kunstprojekt udviklet i samarbejde med Statens Kunstfond har skubbet til kunstnens grænsen, hvilket har resulteret i at skolen har fået et 1200 m2 stort kunstværk på gulvet.

Astrid Marie Christiansen (f.1981) uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi 2012

Foto: Torben Meyer

KUNST HVER DAG

Udarbejdet for Hvalsø skole august 2026 af Kunstudvalget og Katja Fabrin/ Yellowtiger med kunstfaglig sparring fra Jane Løvschall Dolmer IN SITU.
www.yellowtiger.dk
www. insitu.dk
Fotos medmindre andet er nævnt: Katja Fabrin/ Yellowtiger

Kunststrategien er støttet af Statens Kunstfond

Hvalsø Skole

Statens Kunstfond

IN SITU